

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	44507
Nom	Discapacitats motrius i dany cerebral
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2215 - M.U. Educació Especial 16-V.2	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2215 - M.U. Educació Especial 16-V.2	3 - Intervenció en discapacitat cognitiva	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
BISETTO PONS, DAVID FAUSTO	305 - Psicologia Evolutiva i de l'Educació
PEIRATS CHACON, JOSE	100 - Didàctica i Organització Escolar

RESUM

En aquesta assignatura s'abordaran, en general, els aspectes psicològics i educatius de l'alumnat amb discapacitats motrius i dany cerebral, des d'una perspectiva integral de la persona.

El concepte de dany cerebral fa referència a les lesions produïdes dins del crani: cervell, tija cerebral i cerebel. Les causes més comunes en xiquets, xiquetes i joves són: la paràlisi cerebral, els tumors intracraneals i els traumatismes cranioencefàlics.

Aquest col·lectiu és molt heterogeni. Les diferències no solament són degudes a la localització, extensió i gravetat del dany cerebral produït, sinó també de l'edat que es produeix la lesió, les habilitats adquirides abans de la lesió, la qualitat de les intervencions mèdiques i dels serveis de rehabilitació i educatius, la resposta de la família i la seua capacitat per a donar-li suport al xiquet afectat, els recursos i oportunitats, i la resiliència del propi xiquet per a donar resposta a la seua discapacitat.

Aquests xiquets, xiquetes i joves poden presentar una gran gamma de seqüeles o trastorns: a) motrius

(espasticitat, atetosis i atàxia); b) llenguatge (problemes en el llenguatge expressiu, com a disàrtries i incapacitat de comunicar-se verbalment, i receptiu); c) sensorials: visuals, auditius, etc.; d) atenció, memòria, processos executius i e) comportamentals. Aquestes seqüeles afecten la seua capacitat d'aprenentatge, al seu rendiment acadèmic, a la seua adaptació a l'escola i a la seua socialització.

Així mateix, el dany cerebral pot provocar fatiga, hidrocefàlia, epilèpsia i dèficit d'atenció i hiperactivitat. L'avaluació i intervenció educativa d'aquest col·lectiu afectat amb dany cerebral ha de tenir en compte tots aquests aspectes.

En la rehabilitació són molt importants els processos de plasticitat cerebral. En general, les i els afectats es recuperen millor de les lesions focals i pitjor de les difuses, ja que el dany cerebral difús és menys tolerat per un cervell immadur.

Per a fomentar la màxima independència i l'ús de les seues habilitats i destreses residuals del xiquet, xiqueta o jove amb dany cerebral s'utilitzen una gran varietat de tecnologies d'ajuda: mobilitat, parla, comunicació escrita, memòria, cognició, interacció amb l'entorn, i activitats educatives, vocacionals, d'oci i temps lliure.

Entre els trastorns motrius no associats al dany cerebral, d'origen espinal, muscular o ossi-articular, abordarem la Paràlisi Cerebral, l'Espina Bífida i les Miopaties. En la Paràlisi Cerebral ens centrarem en els factors de risc, els factors etiològics, les característiques clíniques, establint pautes per a la intervenció psicopedagògica. Respecte a l'Espina Bífida, una de les malformacions més greus del tub **neural, ens centrarem en la seua etiologia, característiques clíniques, classificació, alteracions associades, ..., especificant estratègies d'intervenció educativa.

En relació amb les Miopaties, abordarem les característiques clíniques i tipificació, suggerint, igualment, pautes d'intervenció en els contextos escolar, familiar i social.

Per a tots ells abordarem algunes de les adaptacions d'accés que es realitzen a l'escola, tals com l'eliminació de barreres arquitectòniques i l'ús tecnologies d'ajuda per a la mobilitat, la comunicació escrita, la vida quotidiana, l'oci...

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Sense coneixements previs.

COMPETÈNCIES

2215 - M.U. Educació Especial 16-V.2

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Conèixer i ser capaç de dissenyar, aplicar i avaluar els sistemes de comunicació augmentativa.
- Conèixer i comprendre processos d'investigació en l'àmbit de les necessitats específiques de suport educatiu i social
- Tindre un compromís actiu amb la no discriminació, la igualtat d'oportunitats i l'equitat
- Buscar, gestionar i analitzar informació científicoprofessional
- Saber previndre l'aparició y/o intensificació de necessitats específiques de suport educatiu
- Saber col·laborar en els àmbits acadèmic i social amb famílies, professionals i institucions
- Conèixer i interpretar informes tècnics, d'investigació i d'avaluació sobre accions, processos i resultats educatius
- Dissenyar i gestionar procediments d'intervenció en l'àmbit de les necessitats específiques de suport educatiu
- Dissenyar, aplicar i avaluar estratègies educatives inclusives
- Dissenyar, planificar i avaluar mesures ordinàries i específiques d'atenció en funció de les diferents necessitats específiques de suport educatiu i en el context social
- Conèixer i comprendre l'impacte de les necessitats específiques de suport educatiu sobre les relacions familiars
- Conèixer el funcionament del sistema nerviós i les conseqüències associades al dany cerebral enjorn

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

- La alumna / l'alumne desenvolupa la capacitat per a continuar l'aprenentatge de manera autònoma i auto-dirigida.
- L'alumna / l'alumne indaga, gestiona i examina informació científic-professional relacionada amb les necessitats específiques de suport educatiu derivades d'una discapacitat motora i/o de dany cerebral.
- L'alumna / l'alumne comunica conclusions, així com el coneixement i els fonaments racionals que les sustenten de forma clara i rigorosa; integrant els coneixements des d'una perspectiva

interdisciplinària i manejant adequadament la complexitat que poden presentar alguns casos.

- L'alumna / l'alumne té un compromís actiu amb la igualtat d'oportunitats, l'equitat, la no discriminació i l'accessibilitat universal.
- L'alumna / l'alumne informa, orienta i col·labora amb els pares, mares, tutors legals i associacions de familiars, amb la finalitat d'aconseguir una optimització de les diferents situacions.
- L'alumna / l'alumne col·labora en projectes nacionals i internacionals d'innovació promovent avanços tecnològics, socials i culturals.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Trastorns motors: Conceptes bàsics.

- El sistema neurobiològic i el concepte de dany cerebral. Classificació. Trastorns associats.
- Concepte de discapacitat motora. Classificació: Paràlisi Cerebral. Espina Bífida. Miopaties. Trastorns associats.

2. Paràlisi Cerebral.

- Característiques clíniques.
- Causes i factors de risc.
- Diagnòstic, prevenció i tractament.
- Trastorns associats.

3. Espina Bífida.

- Característiques clíniques.
- Tractament.
- Programa d'intervenció psicopedagògica.

4. Miopaties.

- Característiques clíniques.
- Tractament: Proposta d'intervenció en el context escolar.

5. Avaluació.

- Criteris per a valorar les necessitats educatives específiques dels xiquets, xiquetes i joves amb trastorns motors.
- Proves d'avaluació.

6. Intervenció psicoeducativa.

- Propostes d'Adaptació d'accés al currículum. Propostes d'ACI. Programes per al desenvolupament d'habilitats en xiquets, xiquetes i joves amb trastorns motors. Materials per a la intervenció psicopedagògica.
- Intervenció en Atenció Primerenca dels trastorns motors. Programes terapèutics i pal·liatius.
- Sistemes de Comunicació Augmentatius amb ajuda. Productes de suport per a xiquetes, xiquets i joves amb trastorns motors.
- Adaptació social: Programes d'autonomia personal.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	31,50	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	8,00	0
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Elaboració de treballs individuals	8,00	0
Estudi i treball autònom	15,00	0
Lectures de material complementari	15,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	15,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Donat el caràcter teòric i pràctic de les competències a adquirir, se seguirà el següent model:

- Classes teòriques: exposició per part del professor i participació dels estudiants.
- Seminaris i activitats pràctiques supervisades pel professor: resolució de casos, pràctiques en l'aula, aplicacions informàtiques, presentació de treballs, pràctiques fóra de l'aula.
- Activitats de treball en equip, estudi i treball individual, tutoria personal i avaluació.

AVALUACIÓ

Tenint en compte que l'assistència es considera obligatòria per part de l'alumnat, per a la seua avaluació s'han de tenir en compte tres aspectes: exàmens, treballs individuals i en grup, i les activitats realitzades a classe.

Els requisits per aprovar l'assignatura són: superar tant l'examen com lliurar i superar la totalitat dels treballs proposats.

- Examen: atorga un 60% de la qualificació final, i integra qüestions de tipus obert i / o d'elecció de resposta múltiple, així com l'execució d'una tasca pràctica.
- Els treballs individuals, grupals, i la participació en les activitats d'aula suposen un 40% de la qualificació final.

Les dues parts són superables en segona convocatòria. Si es suspèn alguna de les dues, en la segona convocatòria s'exigiran els mateixos criteris que en la primera i es conservarà la qualificació de l'aprovada. La participació en activitats d'aula es substituirà per una prova pràctica escrita sobre les activitats realitzades.

Per a l'obtenció d'una matrícula d'honor es tindrà en compte l'assistència a les classes i els treballs individuals lliurats.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Grau Rubio, C. y Gil Llario, M^a.D. (coords.) (2010). Intervención psicoeducativa en necesidades específicas de apoyo educativo. Madrid: Pearson.
- Latorre Latorre, A. y Bisetto Pons, D. (2010). Trastornos motores. Adaptación curricular y casos prácticos. Valencia: Tirant lo Blanch.
- Latorre Latorre, A. y Bisetto Pons, D. (2009). Trastornos del desarrollo motor. Programas de intervención y casos prácticos. Madrid: Pirámide.

Complementàries

- Alcantud Marín, F. y Soto Pérez, F.J. (Coords.) (2003). Tecnologías de ayuda en personas con trastornos de comunicación. Valencia: Nau Llibres
- Centro de recursos de educación especial de Navarra (2000). Necesidades Educativas Especiales: Alumnado con Discapacidad Motórica. Pamplona: Gobierno de Navarra
- Grau, C. y Cañete, A. (2000). Las necesidades educativas especiales de los niños con tumores intracraneales. Valencia: ASPANION.
- Martín Betanzos, J. (2011). Parálisis Cerebral y contexto escolar. Necesidades educativas: del diagnóstico a la intervención. Madrid: Eos.
- Torres Monreal, S. (Coord.) (2001). Sistemas Alternativos de Comunicación. Manual de comunicación aumentativa y alternativa: sistemas y estrategias. Málaga: Ediciones Aljibe
- Jiménez Rodrigo, M.A. (1998). Espina bífida. Aspectos psicológicos. Madrid: Colección rehabilitación, Publicaciones del ministerio de trabajo y asuntos sociales
- Semrud-Clikeman, M. y Teeter Ellisson, P.A. (2011): Neuropsicología infantil. Evaluación e intervención en los trastornos neuroevolutivos. Madrid: Pearson.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

